

ccoongresca't!

vocabulari congressual
+ passatemps

CCOO

Hola!

Amics i amigues, amigues i amics;

Teniu a les mans el **ccoongresca't**, un recull de passatemps que us farà més amè el procés congressual que viu Comissions Obreres de Catalunya.

Així, si teniu **ganes de gresca**, a més de **tocar el que no sona**, podeu **trencar-vos la closca** fent els mots encreuats, la sopa de lletres o el joc de les set diferències.

Pot ser que en algun cas hagueu de **suar la cansalada** per **treure'n l'entrellat**, però no us desanimeu, no ho feu **barrim-barram...** ja veureu com, amb una mica de paciència i **una mica de traça**, tot sortirà **la mar de bé!**

Ah! A més d'aquests passatemps hi trobareu també un recull de vocabulari congressual, un llistat de barbarismes, una colla de frases fetes i algunes expressions (en català, eh!) que de ben segur ens enriquiran a tots plegats.

Ei!

Està totalment prohibit fer ús del **ccoongresca't**, en els moments transcendents del Congrés... mmm, ponències, esmenes, votacions...

Ànims!

Assaboreix el Congrès!

A tots i totes ens agrada entaular-nos bé i **menjar a tentipotenti** (molt i molt).
Avui us convidem a **llepar-vos els dits** amb el menú següent:

1

PRIMER PLAT

Arribada al Congrès; **a la taula i al llit, al primer crit**
Ponències oficials o **descoberta de la sopa d'all**
Lectura de documents, **fem bullir l'olla!**

2

SEGON PLAT

Exposició d'esmenes amb **olor de socarrim**
Votació d'esmenes... **ja hem begut oli!**
Passar-se la patata calenta;
tenir-ho tot coll avall

3

POSTRES

Presentació de candidatures, **figues d'un altre paner**
Votació de l'Executiva: **s'ha acabat el bròquil!**
Cloenda: **si aixeques massa el porró, aniràs potser de cantó**

Arribats a aquest punt... **si et fa mal el païdor, farigola és el millor!**
Esperem que **mengeu poc i paü bé**

Lletres a la sopa

relacionades amb el sindicat, del dret, del revés, de trasantó, de dalt a baix, a l'inrevés...

En aquest poti-poti de lletres hi ha 10 paraules

R	Z	U	D	O	B	F	E	L	P
S	N	F	L	R	N	V	C	A	M
E	E	M	P	R	E	S	A	C	O
R	G	C	O	M	I	T	E	O	I
V	O	U	R	A	R	V	S	N	C
E	D	E	L	E	G	A	T	G	A
I	R	G	B	A	T	N	J	R	I
S	I	N	D	I	C	A	T	E	L
Q	L	P	U	Ç	C	H	R	S	I
A	Y	T	A	S	O	E	R	I	F
D	I	N	Y	G	O	T	N	X	A

Etimologia

Descobrir d'on vénen les paraules i veure'n l'evolució és una pràctica que sovint menystenim. Si hi paréssim més atenció ens adonaríem de com n'és, de rica, la llengua, i alhora coneixeríem el perquè de moltes coses. Fixeu-vos en el curiós origen d'algunes paraules:

- **Treballar** és un mot que prové del llatí *trepaliare*, o sigui "turmentar", i deriva de *trepalium*, un instrument de tortura compost de tres pals al qual eren lligats els presoners.
- **Secretari, secretària** és l'evolució de *secretarium*, que en llatí clàssic significava "lloc secret". Posteriorment, aquesta paraula va adoptar el significat de "persona que participa dels secrets d'algú".
- **Esmorzar** (*admordiare*) prové de la forma llatina *admordere*, que vol dir "mossegar". D'aquí també es deriva el castellà *morder*, mordassa, mordaç, etc. Hi ha qui diu que **un bon esmorzar estalvia un bon dinar**.

Barbarismes

Sovint hem catalanitzat paraules **per sortir del pas** en alguna conversa. N'hi ha algunes que estan tan arrelades que fins i tot sembla que siguin correctes, però no, no és així. Aquí teniu alguns dels molts castellanismes que, erròniament, usem habitualment.

Arrepentir	Penedir	Agravi	Greuge
Abutxear	Esbrincar	Préstam	Préstec
Desarrollar	Desenvolupar	Valoritzar	Valorar
Empleo	Ocupació	Matitzar	Matisar
Rellenar	Emplenar	Enredar	Embolicar
Vertit	Abocament	Permanèixer	Romandre
Nombrar	Nomenar	Vari, vària	Divers, diversa
Subministre	Subministrament	Promig	Mitjana
Plaç	Termini	Aclaració	Aclariment
Tomador	Prenedor	Solventar	Solucionar
Jefe	Cap	Decepcionar	Decebre
Suggerència	Suggeriment	Lograr	Aconseguir
Medir	Mesurar	Refrendar	Ratificar

No us ho donarem tot fet...

Aquests altres, relacioneu-los vosaltres:

Aplaçar	Despatxar
Quebrar	Excloure
Despedir	Atur
Paro	Endarreriment
Tamany	Ajornar
Aconteixement	Fer fallida
Excluir	Acomiadament
Retard	Esdeveniment
Despido	Mida

En Ramon *me saca de quicio*, o sigui, **em treu de polleguera!**
Això és *el cuento de nunca acabar...* o és **la cançó de l'enfadós.**
Buf, quin tio... *vete a freir espárragos!* **Vés a escampar la boira!**

Sabies que pots aprendre català

i aconseguir la titulació oficial a CCOO?

La Fàtima (la de la pàgina 19) no ho sabia, ni s'ho havia plantejat, però en Jaume (també el de la pàgina 19) li ho va explicar:

“CCOO de Catalunya organitza cursos de català per a treballadors i treballadores a diferents poblacions, de manera que en poc temps i de manera gratuïta tens la possibilitat d'assolir qualsevol dels nivells oficials en què es gradua actualment l'aprenentatge de la llengua catalana i obtenir la titulació oficial que ho acredita.”

La Fàtima no va dubtar. Ben decidida va demanar informació al sindicat i s'hi va inscriure de seguida. Fins i tot a Cambrils (on viuen) hi havia cursos de català de CCOO!

I encara més.

Per iniciar-se en la lectura en català hi ha la possibilitat de fer-ho gràcies als llibres de **Lectura Fàcil**, redactats expressament de manera que poden ser entesos per persones amb dificultats lectores o de comprensió, o simplement per les persones que no tenen l'hàbit de llegir en català.

Són relats breus, escrits de manera senzilla, directa, sense càrregues literàries... Ajuden a aprendre i entendre millor el català, i a agafar gust per la lectura.

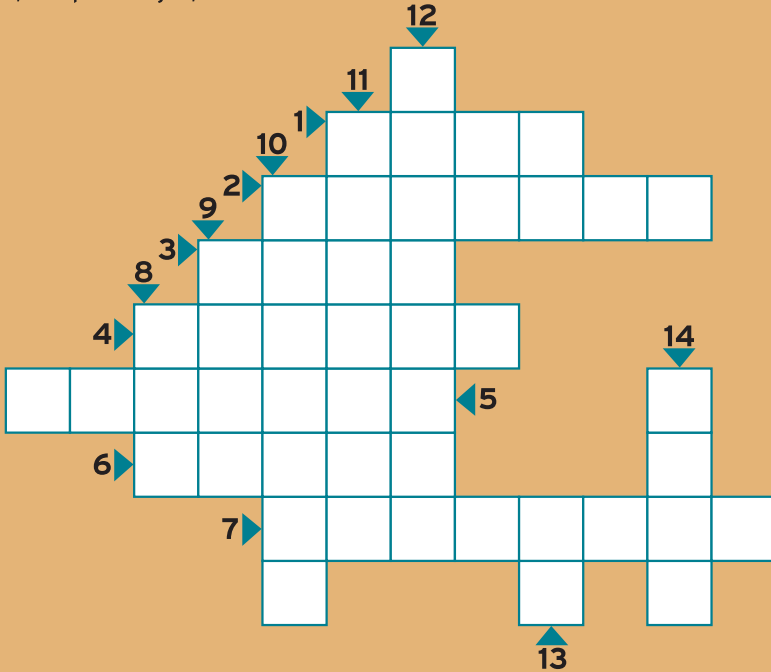
CCOO té una col·lecció pròpia, 'Llegim', amb tres títols publicats (de moment).

Tot plegat perquè llegir en català sigui **bufar i fer ampolles!**

Enccoouats

Heus aquí uns jocs (de taula, dels disbarats, de bales, de cartes, florals, electrònics) per fer el doble joc, per donar joc, per entrar en joc, per jugar el joc decisiu... per fer una mala jugada, per jugar amb els sentiments, per jugar-s'hi la camisa, per jugar-s'ho tot a cara o creu...

Uff, tanquem el joc, va!

1. Sóc un treballador natural del Pakistan. Puc informar-me al
2. El Executiu es renova dijous.
3. com una tàpia.
4. El de l'afiliat no dóna l'abast.
5. Has d'escriure el nom, els, el DNI...
6. Aquell se'n fotia de l'altre amb molta
7. Al Congrés aprovem els de la CONC.
8. Sóc una naufraga anglesa en una platja deserta. Escric ".....!" a la sorra.
9. No vindré avui, demà.
10. 9è de la CONC.
11. Corda't els de la sabata!
12. El nostre ho és de classe, nacional, general, plural...
13. La seu de la d'Osona és a Vic.
14. Qui escriu l'..... d'aquesta reunió?

Què sentirem aquests dies

(vocabulari congressual)

Immersos com estem en aquest Congrés hem pensat fer difusió de la terminologia específica d'aquest esdeveniment. Primer, per familiaritzar-nos més amb el vocabulari propi d'un procés congressual i, segon, per reforçar la presència del català en tot aquest àmbit.

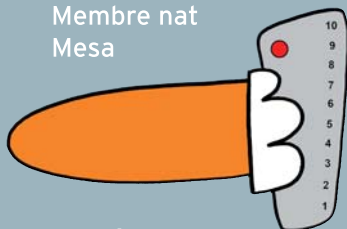
Heus aquí un recull del vocabulari específic d'un procés com l'actual.

Acord
Acta
Adhesió
Acreditació
Afilació
Aprovació
Assemblea
Assemblea de restes
Candidatures
Comissió de Normes
Comissió de Resolucions
Comitè Confederal
Comunicació
Congressista
Congressual
Consell
Consell Nacional
Consensuar

Convenció
Convidat/ada
Credencial
Debat
Decaure (l'esmena)
Delegació
Delegat elegit
Dimissió
Discussió
Document congressual
Dogmàtic/a
Edició preliminar

Eleccions
Escenografia
Esmena
Estatuts
Grup de discussió
Informe de situació
Informe general
Idees
Impugnació
Intervencions
Mandat
Membre nat
Mesa

Moció
Òrgans de direcció
Pactar
Pausa
Ple, plenari
Ponència, ponent
Portaveu
President/a de mesa

Programa d'acció
Propostes
Quota lliure
Ratificació
Reglament
Resolució
Roda de premsa
Sanció
Secretariat
Servei d'Organització
Servei d'Ordre
Sessió de cloenda
Sessió d'obertura
Síndic de l'afiliat
Temes
Unanimitat
Urnes
Votació

Però al Congrés també s'hi associa vocabulari més informal...

<i>Batibull</i>	<i>Anar al bar</i>
<i>Delegat de paper</i>	<i>Olla de grills</i>
<i>Galliner</i>	<i>Guirigall</i>
<i>Braç de fusta</i>	<i>Maquinar</i>
<i>Fer safareig</i>	<i>Fer passadissos</i>
<i>Samfaina</i>	<i>Disbauxa</i>
<i>Maniobrar</i>	...

Embarbussaments

*En quin tinter té la tinta en Ton?
En Ton té la tinta al tinter que té.*

*Déu vos guard, que té quants? Diu: sí. Diu: quants?
Diu: tants. Diu: tants? Diu: sí. I quant valen? Diu: tant.
Diu: quant? Diu: tant. Diu: tant? Diu: sí. Doncs ara no en vull!*

*Senyora, vinc de part de la senyora per veure
si la senyora s'enyora.
Senyora, digui a la senyora -de part de la senyora-
que la senyora no s'enyora.*

Encreuats

(clàssics i tradicionals)

Juguem l'última carta, uns encreuats. Vigileu, perquè si **feu una mala jugada** podeu arribar a **perdre la camisa**.

Horitzontals:

1. Població del Gironès / Al revés, manera de fer o de presentar les coses.
2. Una noia que estalvia, que no gasta res / Comunitat, banda.
3. N'hi ha de sordes i de sonores / Comissió Obrera Nacional de Catalunya / El "jo" psicològic.
4. El mateix que el 4 vertical / Al revés, el contrari de privat.
5. Netejar la roba / Burro, ruc, guarà.
6. Als països islàmics, títol que porten els prínceps de les famílies reials / On seu el cos quan descansem / La vocal de l'afirmació.
7. Sorpresa, decepció / Inspecció de Treball / Una noia que ho és com un Sant Pau.
8. Estat o condició del qui no és esclau.
9. Fa l'acte sexual / No sempre en tinc, però busco arguments.
10. Llengua en què estan fets aquests encreuats / Sigles, en anglès, del vàter.

Verticals:

1. Persona que fa vestits i els ven / La Cellera.
2. Associació de veïns / Al revés, lloc on viuen els coloms.
3. Habitant de Lacònia / Al revés, agent de la propietat immobiliària.
4. Fenomen acústic que acompanya el llamp / Impost.
5. Pota de granota / Roba.
6. Dotzena lletra de l'abecedari / Espectacle de pallassos, màgia, audàcia... / Moneda del rei a l'Edat Mitjana.
7. Al revés, primera part de Girona / Consonant palatal / Unitat d'Atenció Telefònica / Obre la boca.
8. Sinònim de feinejar, currar.
9. Marca de caramel masticable, petit i quadrat / Al revés, unitat internacional de potència, de símbol W.
10. Conjunt de poemes que són la tradició èpica d'un poble / Mascle de l'oca.

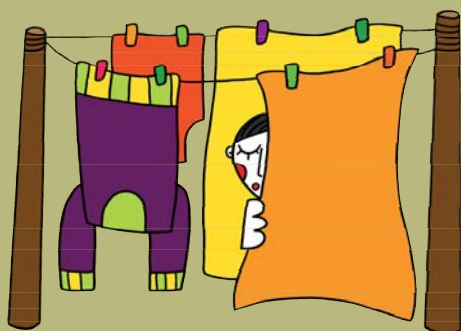
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1					■					
2						■				
3		■					■			
4				■						
5							■			
6					■				■	
7	■		■			■				
8										■
9							■			
10	■							■		

Frases fetes

(sempre útils, fins i tot al Congrés!)

Es diu que una llengua és una manera d'entendre el món, i les dites populars, concretament, la manera més clara d'interpretar-lo. Heus aquí un recull d'expressions que són el picant, la sal i el pebre, de la llengua catalana.

- **Fer safareig:** xafardejar
- **Haver-hi roba estesa:** coses de les quals no convé parlar-ne gaire

- **No arribar a la sola de la sabata:** ser molt inferior
- **Posar la mà al foc:** estar segur d'alguna cosa
- **Fer anar l'aigua al seu molí:** procurar treure'n profit per a un mateix
- **Amagar el cap sota l'ala:** defugir les responsabilitats
- **Fer-se un fart de treballar:** treballar amb excés
- **Feina feta no fa destorb:** no cal ajornar la tasca a fer
- **Els cansats fan la feina:** sempre treballen les mateixes persones
- **Ser un escarràs de feina:** algú que treballa molt
- **Fer figa:** fallir, fracassar

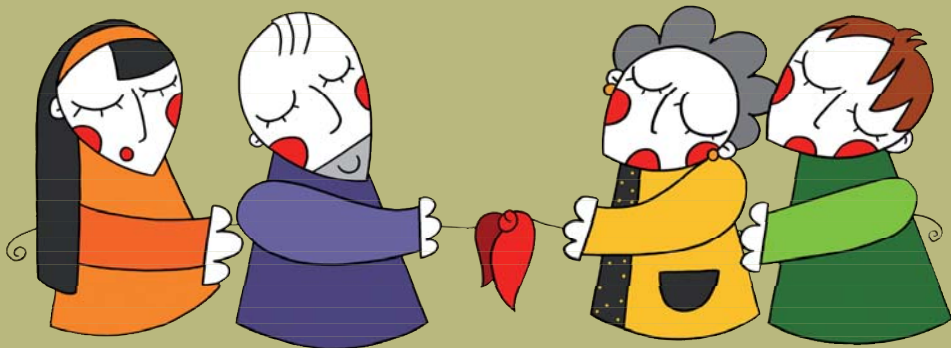
- **Fugir d'estudi:** canviar de tema per no tractar quelcom que no interessa
- **Ficar cullerada:** intervenir en una conversa
- **Ésser de la màniga ampla:** ser excessivament indulgent
- **Tenir-ne el pap ple:** estar tip, cansat, irritat
- **Buscar les pessigolles:** provocar
- **Ficar la pota:** dir alguna bestiesa
- **Empassar-se la saliva:** suportar, en silenci, una ofensa
- **Viure de l'aire del cel:** tenir pocs mitjans econòmics, pocs recursos
- **Donar allargs:** retardar l'execució o el compliment
- **Arronsar-se-li el melic:** agafar molta por
- **Arrufar les celles (o el nas):** manifestar desaprovació
- **Tallar el bacallà:** manar, fer i desfer sense oposició
- **Escalfar cadires:** passar el temps seient sense fer res

- **Fer safareig:** xafardejar
- **Haver-hi roba estesa:** coses de les quals no convé parlar-ne gaire
- **No arribar a la sola de la sabata:** ser molt inferior
- **Posar la mà al foc:** estar segur d'alguna cosa
- **Fer anar l'aigua al seu molí:** procurar treure'n profit per a un mateix
- **Amagar el cap sota l'ala:** defugir les responsabilitats

que no interessa

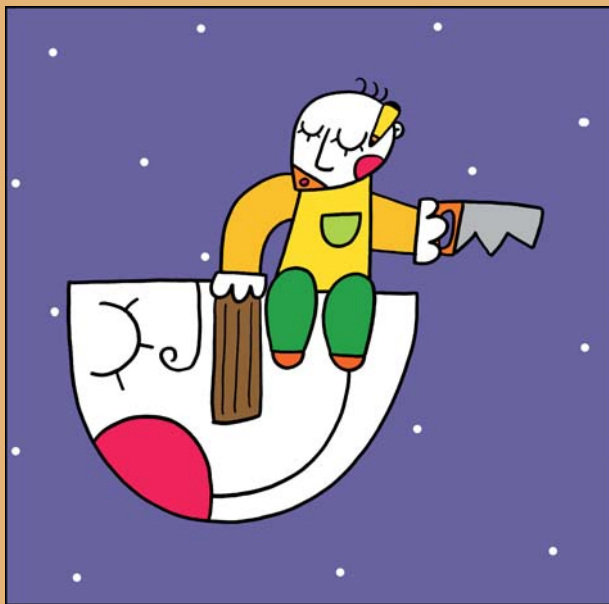
- **Ficar cullerada:** intervenir en una conversa
- **Ésser de la màniga ampla:** ser excessivament indulgent
- **Tenir-ne el pap ple:** estar tip, cansat, irritat

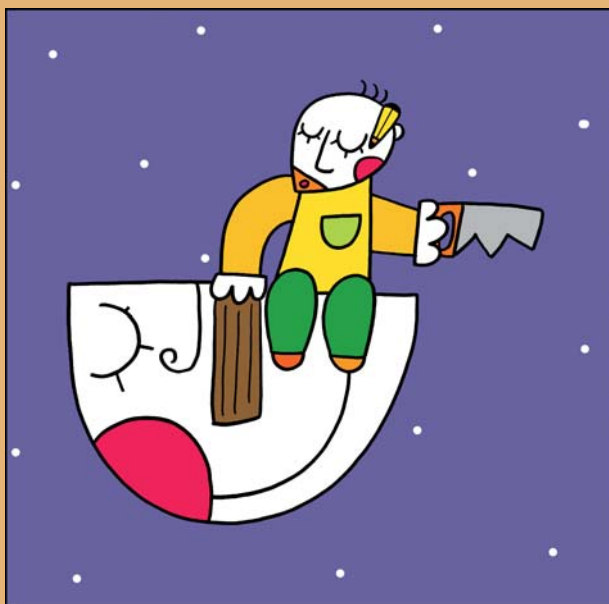
- **Fer-se un fart de treballar:** treballar amb excés
- **Feina feta no fa destorb:** no cal ajornar la tasca a fer
- **Els cansats fan la feina:** sempre treballen les mateixes persones
- **Ser un escarràs de feina:** algú que treballa molt
- **Fer figa:** fallir, fracassar
- **Fugir d'estudi:** canviar de tema per no tractar quelcom
- **Buscar les pessigolles:** provocar
- **Ficar la pota:** dir alguna bestiesa
- **Empassar-se la saliva:** suportar, en silenci, una ofensa
- **Viure de l'aire del cel:** tenir pocs mitjans econòmics, pocs recursos
- **Donar allargs:** retardar l'execució o el compliment
- **Arronsar-se-li el melic:** agafar molta por

Les 7 diferències

Quins són els obrers que no treballen mai de dia?

Els que fan tauletes de nit!

Palindromitis

ARRÒS
SORRA

ANIMAL
LÀMINA

EGUA
AUGE

MALUC
CULAM

RUTA
ATUR

COLL
LLOC

LLOP
POLL

PUJA
AJUP

TAPAR
RAPAT

ALLARG
GRALLA

AVET
TEVA

LLETÓS
SOTELL

TALLAR
RALLAT

PLAT
TALP

NIVELL
LLEVIN

TORTELL
LLETROT

SORT
TROS

REVÉS
SEVER

Sembla que *palindromitis* sigui una malaltia greu. En cas d'abusar dels palíndroms sempre hi ha el risc de **quedar-ne tip**, però difícilment us ingressaran per fer-vos desaparèixer l'addicció.

Els palíndroms (els falsos) són aquells mots que, podent-se llegir d'esquerra a dreta i de dreta a esquerra, canvien de significat.

Els reals, els que més enganxen, són els palíndroms que no canvien de significat, sigui quina sigui la direcció de la lectura. Llegiu aquestes frases d'esquerra a dreta i de dreta a esquerra, i veureu com, més enllà dels espais i els accents, tot es manté inamovible.

- *A Gavà la gent nega la vaga*
- *L'aroma fa moral*
- *Allí fa la pipa la filla*
- *La ruta natural*
- *El bon català aporta la tropa a l'atac noble*
- *A treballar allà, Berta*
- *Ara, ni amaina ni amainarà*
- *Allí, la tortuga nua fa un agut rot a l'illa*
- *I ara calla, carai!*
- *Lúcid, irònic, i no ridícul*
- *L'avi la veu que val... i val!*
- *Tramaran anar a Mart*

Si us hi veieu en cor, proveu de fer-ne vosaltres!

Jeroglífic

(com la vida mateixa...)

Moltes vegades tenim dificultats per interpretar segons què; fa de mal dir què volen dir segons quines situacions o expressions. Vejam si sou capaces i capaços d'esbrinar què volen dir aquests jeroglífics...

Sudokus lletrats

Que feixuc és fer quadrar els números! I fer quadrar les lletres, també. Emplena el quadre següent a partir de les lletres que ja hi ha posades sense repetir cap lletra a cap fila, a cap columna i a cap quadre.

				X				T
S			R		E		M	
	A	E	C		T			X
G			S		X		T	M
E	T		M					
					R		S	G
		X			M			
M	E	R			C	G		A
							R	

Vocabulari "útil"

Sempre hem pensat que el català és molt seriós i molt políticament correcte. Molt assenyat. Però en realitat no té per què ser així. D'exemples i de combinacions n'hi ha de tota mena. Si mai us trobeu en alguna de les situacions següents, heu de saber que de vocabulari per esbravar-vos no us en faltarà.

Associeu cada personatge als "qualificatius" que mereix.

?

1

LLENGUALLARGA, GARLAIRE, XARLATANA, BOCAMOLLA, BUSCA-RAONS, CRÀPULA, PILOTA, TORRACOLLONS, ESVALOTADORA, XERRAIRE, PAPARRA, BALADRERA, ESCANDALOSA...

?

2

CAGADUBTES, XIMPLET, TÒTIL, PALLÚS, BLEDA, CURT DE GAMBALS, TANOCA, ESTAQUIROT, SÒMINES, CAPSIGRANY, AGAFA-SOPES, TOTXO, BABAU, POCA-SOLTA, PASSERELL, XITXAREL·LO...

?

3

MALA PÈCORA, AIXECACAMISES, EMBOLICADORA, SALTAMARGES, PISPA, OPORTUNISTA, FALSA, CRETINA, AFAITAPAGESES, ENGALIPADORA, FARISEA, IMPOSTORA, ENSARRONADORA...

?

4

GRACIOS, FORMÓS, BO, GENTIL, AFECTUÓS, EIXERIT, ESPAVILAT, LÚCID, GENERÓS, JOLIU, TALENTÓS, ATRACTIU, SIMPÀTIC, SAGAÇ, GENUÍ, FRANC, LLEIAL, ENCISADOR...

?

5

TROS D'ASE, CAP DE PARDALS, CONILLET D'ÍNDIES, LLOCA, ESCURÇÓ, VOLTOR, RATA DE BIBLIOTECA, BURRO, MALLERENGA, LLUÇ, GAMARÚS, XURLA...

Lletres a la sopa

Enccoauts

Encreuats

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	S	A	L	T		L	I	T	S	E
2	A	V	A	R	A		G	R	U	P
3	S		C	O	N	C		E	G	O
4	T	R	O		C	I	L	B	U	P
5	R	E	N	T	A	R		A	S	E
6	E	M	I	R		C	U	L		I
7		O		I	T		A	L	T	A
8	L	L	I	B	E	R	T	A	T	
9	C	O	P	U	L	A		R	A	O
10		C	A	T	A	L	A		W	C

Barbarismes

- Aplaçar > Ajornar
- Quebrar > Fer fallida
- Despedir > Despatxar
- Paro > Atur
- Tamany > Mida
- Aconteixement > Esdeveniment
- Excluir > Excloure
- Retard > Endarreriment
- Despido > Acomiadament

Les 7 diferències

Jeroglífic

- A > cantimplora
- B > solvent

Sudokus lletrats

C	G	M	A	X	S	R	E	T
S	X	T	R	G	E	A	M	C
R	A	E	C	M	T	S	G	X
G	R	C	S	A	X	E	T	M
E	T	S	M	C	G	X	A	R
X	M	A	E	T	R	C	S	G
A	S	X	G	R	M	T	C	E
M	E	R	T	S	C	G	X	A
T	C	G	X	E	A	M	R	S

Edició Servei Lingüístic
de CCOO de Catalunya
Il·lustracions Lorena Villegas
Disseny La PAGE Original
Impressió Service Point
Octubre 2008

Voluntariat per la llengua

La Fàtima va néixer al Marroc fa 22 anys. Des d'en fa 2 viu a Catalunya, a Cambrils, on fa de cambrera en un restaurant. La tristesa per estar lluny de la seva família i els tràmits per aconseguir els papers contrasten amb les ganes d'aprendre i d'integrar-se. Què fa, la Fàtima?

- a) **Té molta xurra** i aprèn català sense esforç.
- b) Res, no vol saber res de la terra d'acollida. **Se'n renta les mans.**
- c) **S'ho curra** i aprèn català amb una parella lingüística.
- d) **Es fa la sueca** (tot i que ve del Marroc...).

En Jaume té 57 anys. Treballa en una pastisseria i és delegat sindical. Fa temps que té ganes de fer alguna activitat que l'enriqueixi i que sigui d'utilitat per als altres. A més, té un especial interès per fomentar l'ús de la llengua pròpia de Catalunya. Què fa?

- a) **Perd el món de vista.** Es passa el dia menjant carquinyolis.
- b) Res, té la sensació que a la seva edat ja **està fora de combat.**
- c) S'implica en el **voluntariat lingüístic** i s'ofereix per fer de voluntari.
- d) **Fa l'orni**, o el que és el mateix, **passa de tot.**

Mooolt bé! En tots dos casos la resposta és la c!

La Fàtima i en Jaume són una parella lingüística, una aprenent i un voluntari que es troben un cop a la setmana per conversar expressament en català. Parlen de la feina, del seu país, d'activitats culturals o de lleure. Així, en una conversa quotidiana, la Fàtima agafa confiança en l'ús de la llengua i en Jaume aprèn i obté la satisfacció de ser útil a una persona nouvinguda.

Participa-hi!

***El Servei Lingüístic de CCOO,
més a prop teu!***

www.ccoo.cat/sl

SERVEI CENTRAL

Via Laietana, 16, 7è
Barcelona
Tel. 93 481 29 11

COMARQUES TARRAGONINES

August, 48, 1r
Tarragona
Tel. 977 22 83 96

BAIX LLOBREGAT

Ctra. d'Esplugues, 68
Cornellà de Llobregat
Tel. 93 377 92 92

TERRES DE LLEIDA

Av. Catalunya, 2
Lleida
Tel. 973 26 36 66

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Vicepresidència
Secretaria de Política Lingüística